

Asigurarea de protecție și indemnizare

Asigurarea prin cluburile de P&I are, în principiu, funcția de preluare a răspunderii armatorilor, într-un context de reciprocitate.

După caz, la cererea cluburilor, se pot lua măsuri pentru a preîntâmpina arestarea navelor asigurate, se pot procura sau emite scrisori de garanții bancare.

Riscurile de răspundere a armatorilor în cadrul asigurării de P&I sunt precizate prin condițiile de asigurare, după cum urmează:

→ răspunderea pentru coliziunea navei cu o altă navă – se are în vedere că asigurarea tradițională e limitată la $\frac{3}{4}$ din daunele provocate altei nave. Asigurarea de P&I realizează o acoperire a răspunderii armatorului ce depășește $\frac{1}{4}$ din valoarea pagubei provocate altei nave fără ca aceasta să fie asigurată de o poliță CASCO.

→ răspunderea armatorului pentru daune pricinuite prin coliziunea mărfurilor sau altor bunuri transportate cu nava sa – În principiu, această răspundere este integrată în asigurarea de P&I pentru că abordajul cauzat din culpă unei nave face ca repararea daunelor să cadă în sarcina navei ce le-a cauzat.

→ răspunderea pentru daunele pricinuite navelor și bunurilor aflate la bordul acestora, altfel decât prin coliziune – Daunele pricinuite de neglijența în exploatarea și asigurarea navei, de acțiunile ce au loc la bordul navei: incendiu, explozie, manevre defectuoase.

→ răspunderea în baza controlului de alimentare cu combustibil – Aceasta este preluată în asigurarea reciprocă, dar doar în limita contractelor de bunkeraj în porturi. Deci, asigurarea nu se extinde asupra riscurilor generate de alimentarea în afara porturilor.

→ răspunderea pentru daunele pricinuite obiectelor fixe sau plutitoare – Este preluată prin asigurarea de cluburile de P&I pentru că, conform legilor specifice și normelor generale ale fiecărui stat, armatorul este chemat să răspundă pentru daunele pricinuite instalațiilor portuare fixe sau mobile care au aparținut terților, cu condiția ca aceste riscuri să nu fi fost preluate printr-o asigurare contractuală.

→ răspunderea pentru îndepărtarea epavelor rezultate din naufragiu – Se preiau de asigurarea de cluburile de P&I următoarele elemente:

- cheltuielile aferente ridicării, îndepărtării, distrugerii rămășițelor navelor avariate dacă acestea cad în sarcina armatorului;
- cheltuielile impuse pentru ridicarea, îndepărtarea, distrugerea bunurilor de pe nava asigurată dacă aceste cheltuieli revin armatorului;
- răspunderea armatorului față de terțe persoane, fizice sau juridice, derivând din operațiunile de ridicare a navei, îndepărtarea rămășițelor, distrugerea resturilor navei ori bunurilor;
- răspunderea armatorului în cazul neputinței sale de a îndepărta sau distruge epava.

→ răspunderea derivată din contractele de închiriere a instalațiilor și utilajelor de încărcare/descărcare – Se pot asigura de către armator la cluburile de P&I având în vedere pericolele și riscurile ce pot afecta bunurile închiriate, integritatea și sănătatea operatorilor.

→ răspunderea pentru reasigurarea protecției și conservării bunurilor transportate – Se au în vedere două aspecte ale răspunderii:

- a) răspunderea pentru pierderea totală a bunurilor;
- b) răspunderea pentru avarierea bunurilor transportate.

→ răspunderea pentru transportul mărfurilor în containere.

→ neîncasarea contribuției mărfii la avaria comună.

→ alte răspunderi ale armatorului ca:

- răspunderea pentru amenzi aplicate armatorului de autoritățile portuare, vamale, de frontieră, instanțele de judecată, etc;
- răspunderea pentru cheltuielile impuse în cazurile de carantină;
- răspunderea pentru unele cheltuieli de exploatare a navei (ancheta privind dispariția navei).

De remarcat că în acțiunea lor, cluburile de P&I respectă cu strictețe principiul neamestecului în sfera asigurărilor contractuale, riscurile aferente unor asemenea asigurări nefiind preluate în asigurarea de P&I.

ASIGURAREA BUNURILOR ÎN TRANSPORTURILE TERESTRE ȘI AERIENE

1. ASIGURAREA BUNURILOR ÎN TRANSPORTUL TERESTRU

Obiectul asigurării:

Se asigură facultativ mărfurile obișnuite ce fac obiectul transportului pe căile ferate, cu vehicule sau prin poștă. În condiții speciale se asigură și mărfurile perisabile, periculoase, bunurile de valoare mare (bani, documente, hârtii de valoare, obiecte prețioase, colecții, tablouri și animale vii).

Riscurile asigurării:

Sunt acoperite următoarele riscuri:

- incendiu, ploaie, trăsnet, grindină, explozie, inundații, furtună, avalanșe, etc;
- accidente ale mijloacelor de transport – ciocniri, loviri, derapări, răsturnări;
- acte de tâlhărie – spargere, scurgere/risipire sau furt al bunurilor asigurate, ca urmare a accidentului mijloacelor de transport;
- accidente în timpul încărcării/descărcării bunurilor.

Excluderi: Nu se acordă despăgubiri pentru:

- pagube produse din cauza unor însușiri proprii bunurilor transportate;
- pagube produse ca urmare a relei conservări, de către asigurat, a bunurilor transportate ca urmare a ambalării și transportului bunurilor în stare deteriorată;
- pagube produse bunurilor transportate de: insecte, ger, căldură, etc;
- pagube produse bunurilor transportate ca urmare a predării spre expediere a unor bunuri excluse de la transport sub denumire falsă, inexactă, incompletă.

Suma asigurată:

La asigurarea de tip CARGO – suma poate fi formată din:

- valoarea bunurilor potrivit facturii;
- costul transportului și costul asigurării dacă acestea nu sunt incluse în valoarea facturii;
- cheltuielile și taxele vamale;
- supraasigurarea de 10% din valoarea bunurilor, doar dacă nu s-a convenit altfel, pentru acoperirea acelor cheltuieli ce nu pot fi prevăzute la încheierea asigurării.

Prima de asigurare:

Se determină prin înmulțirea sumei asigurate cu cota de primă ce variază în funcție de felul transportului. Pentru protejarea bunurilor în timpul transportului terestru se pot încheia

asigurări facultative de abonament (transportul pe calea ferată, transportul cu vehicule, prin poștă sau în transportul combinat).

Asigurarea se încheie fără termen pentru sumele maxime stabilite de asigurător pe un vagon de cale ferată, un autovehicul, un colet.

Dacă la transport, valoarea bunurilor este mai mare decât cea prevăzută în asigurarea de abonament, pentru diferență se poate încheia o asigurare suplimentară.

Răspunderea societății de asigurare:

Începe și încetează în mod diferențiat și specific. Ea începe după intrarea în vigoare a asigurării astfel:

- la bunurile transportate pe calea ferată – din momentul primirii bunurilor de către transportator, cu respectarea regulamentului de transport;
- la bunurile transportate cu vehicule – din momentul încărcării bunurilor în vehicule.

Răspunderea societății de asigurări încetează, de asemenea, în mod diferențiat:

- la bunurile transportate pe căile ferate – din momentul eliberării bunurilor către destinatar;
- la bunurile transportate cu vehicule – din momentul descărcării acestora din vehicule la destinație.

Societatea de asigurări are dreptul să verifice sirația reală a bunurilor transportate și să efectueze, pe această bază, regularizarea primelor de asigurare în funcție de situația reală.

Constatarea, evaluarea și stabilirea despăgubirii:

Are loc, în mod specific, dar cu încadrarea în coordonatele mecanismului asigurării de bunuri.

Constatarea pagubei are loc în urma sesizării organelor de poliție și înștiințării societății de asigurări cu privire la producerea pagubei asigurate.

La opțiunile de constatare participă:

- inspectorul de daune al societății de asigurare;
- cărăușul;
- organele de poliție;
- asigurații sau reprezentanții lui;
- martorii (după caz).

Cu această ocazie se întocmește un proces verbal de constatare a pagubei. Evaluarea pagubei are loc în funcție de cantitatea bunurilor prejudiciate și de prețurile de evaluare la data producerii evenimentului asigurat.

Despăgubirea este, în principiu, cel mult egală cu paguba, cu condiția să nu depășească suma asigurată. Plata despăgubirii se efectuează în cadrul unui termen precizat în contractul de asigurare, în principiu în termen de 30 de zile, în caz de furt sau de dispariție a bunurilor, de la data înștiințării asupra cazului asigurat.

Dacă, ulterior, bunurile sunt recuperate, atunci sumele plătite ca despăgubiri se restituie societății de asigurări.

ASIGURAREA AUTOVEHICULELOR (auto CASCO)

Poate fi încheiată de persoanele fizice sau juridice cu domiciliu, sediu sau reședința în România.

Obiectul asigurării:

Autovehiculele ce sunt înmatriculate conform dispozițiilor legale privind circulația pe drumurile publice, respectiv:

- autovehicule pentru transportul terestru de persoane;
- autovehicule pentru transportul de bunuri;

- autovehicule speciale pentru gospodărirea comunală;
- tramvaiele sau alte mijloace de transport pe cale;
- remorci auto trase de un vehicul asigurat.

Riscurile asigurării:

Autovehiculele sunt asigurate pentru riscurile la care sunt supuse atât timp cât circulă, cât și în timpul asigurării ca:

- accidente (ciocniri, izbiri, căderi, derapări);
- incendiu, trăsnet, explozie;
- calamități naturale;
- furt.

La asigurarea autovehiculului pentru pagubele de furt sunt cuprinse:

- furtul autovehiculului, al unor componente sau piese;
- pagube produse ca urmare a furtului, tentativei de furt al unor componente sau piese, sau al unor bunuri din autovehicule;
- pagube produse încăperii în care se afla autovehiculul ca urmare a furtului prin efracție sau a tentativei de furt.

Se mai acordă despăgubiri pentru:

- cheltuieli pentru transportul autovehiculelor la atelierul de reparații cel mai apropiat sau la locul de adăpost cel mai apropiat;
- pagube produse autovehiculelor cu ocazia măsurilor luate în timpul producerii riscului asigurat, pentru salvarea autovehiculului sau a construcțiilor unde se află acesta;
- cheltuielile făcute cu ocazia limitării pagubelor.

Mecanismul asigurării:

Asigurarea se încheie la solicitarea posesorului autovehiculului în baza declarației de asigurare și, respectiv, a contractului de asigurare.

Perioada de asigurare este de 1 an sau 6 luni, iar pentru deținătorii de autovehicule aflate temporar în România poate fi mai mică, dar minim 1 lună. Asigurarea se consideră încheiată odată cu emiterea de societatea de asigurare a contractului de asigurare și încasarea primei de asigurare, fiind valabilă pentru autovehiculul specificat în contract.

Suma asigurată:

Asigurarea se face la suma declarată de asigurat, dar care nu trebuie să depășească valoarea autovehiculului la momentul încheierii contractului.

Valoarea la data asigurării se determină:

- la autovehiculele românești – din prețul de comercializare se scade uzura;
- la autovehiculele străine – din valoarea în valută ce se transformă în lei se scade uzura.

Primele de asigurare:

Sunt anuale, fiind stabilite, după caz, în sumă fixă pe tipuri și mărci de autoturisme sau sub forma unor cote tarifare, la 100 de lei suma asigurată.

În tariful de prime se cuprind primele de asigurare anuale, în sumă absolută, diferențiată pe 12 grupe tarifare, în funcție de capacitatea cilindrică a motorului: grupa minimă – 750 cm³; grupa maximă 6000 cm³.

Pentru autoturismele folosite ca taximetre sau în școlile de conducere auto, primele de asigurare se majorează.

Pentru autoturismele autostaționare și, inclusiv remorcile tractate după autovehicule se pot încheia, de asemeni, asigurări cu prima de asigurare integrală sau cu prima de asigurare redusă cu 15%, 20%, 30%, față de cea prevăzută în tariful de primă. Aici și despăgubirile se micșorează corespunzător reducerii primei de asigurare.

Primele de asigurare stabilite în cadrul societăților de asigurare pot fi reduse și în ipoteza aplicării “clauzei bonus”. Mai precis, în cazul în care asigurarea se reînnoiește în următorii ani fără ca asiguratul să fi beneficiat de despăgubirile respective, prima se micșorează: cu 15% (în primul an), 25% (în anul 2), 35% (în al 3-lea an), 45% (în anul și în următorii ani).

Răspunderea asiguratului:

Răspunderea societății de asigurări începe după 24 de ore de la exprimarea zilei în care s-a încheiat contractul și s-a achitat prima de asigurare și încetează la ora 24 a ultimei zile din perioada de asigurare.

Despăgubirea:

Nu poate depăși suma asigurată, cuantumul pagubei și nici valoarea autovehiculului în momentul producerii riscului asigurat.

Dacă suma asigurată este mai mare decât valoarea autovehiculului în momentul producerii riscului, despăgubirea va fi egală cu cuantumul pagubei.

Dacă suma asigurată este mai mică decât valoarea autovehiculului în momentul producerii riscului, despăgubirea va fi calculată, reducându-se cuantumul pagubei corespunzător raportului dintre suma asigurată și valoarea autovehiculului la data producerii riscului asigurat.

Nu se acordă despăgubiri pentru:

- pagube produse prin întrebuințare, funcționare, uzare, defecte de fabricație;
- pagubele produse părților componente de rezervă (preluate, huse, etc);
- cheltuielile făcute pentru transformarea sau îmbunătățirea autovehiculului în comparație cu starea dinaintea producerii evenimentului asigurat;
- cheltuielile făcute pentru repararea unor avarii necuprinse în asigurare;
- pagube indirecte:
 - reducerea valorii autovehiculelor după reparații;
 - pagube produse în legătură cu utilizarea autovehiculului la concursuri sau antrenamente;
 - pagube provocate cu intenție de asigurare.

Nu se acordă despăgubiri dacă:

- autovehiculul nu avea certificat de înmatriculare valabil;
- asiguratul a condus autovehiculul și a produs accident sub influența băuturilor alcoolice;

autovehiculul, în momentul producerii accidentului, era condus de o persoană fără permis de conducere valabil.